

СЕНТЕРҮ ЯЛАВӘ

Муркаш район хаҗачә

1944 сулхи майән 5-мөшәнчөпне тухат

68 (7385) №

Юн кун, 2006 сулхи августан (сурла) 16-мөшә

Хакә ирәклә

Вырма – 2006

Президент стипендиачә шанәҗа тўрре кәларать

“Хирти пўлмери мар”, – тет хәйән өҗне сиччә виҗсе пурнаҗлама хәнәнә чаваш хресченә. Җак чәнләха асра тьтса паян пөтөм район уяр кунән кашни минутәпе туллин уса курса хир-

ти тырәна ампара кертсе хурассипе тимлет. Ку тәрәшулаха “Лидер” агрофирма өҗченөҗсем те иккөмөш вырәна хәвармаҗсә. “Хир карапөсем” сөнө тырәна пуҗтарса кайна хыҗсән та уй-хирте өҗ шавә лапланмаҗ: механизаторөҗсемпе уй-хир өҗченөҗсем сийөнчөх улаҗ пухса тирпейлес өҗе күлөнөҗсә. Төресрөх калас пулсан, хуҗсалахра улаҗма пөтөмөҗ рулонла прөсспа пуҗтарассине йөркелөнө. Апла пулсан механизаторөҗсен өҗветләхө пыҗак. Җакна 6-мөш сул МТЗ-80 тракторпа өҗслекен Александр Николаевич Александров та (сән үкерчөкрө) лайах әнланат. Ахальтөн-им кәҗал вәл ЧР Президентчән стипендиачө.

– Җак пыҗак хисөпе тўрре кәларасси паянхи манән төллөв, – тет өҗсрөн ни-хәсан та хәраман Саша, механизатор өҗне ашшөн төслөхө алла илме пулашнине паләртса. Сәмах май, Николай Витальевич тәван хуҗсалахра чөрөк өмөр трактористра вәй хурат. Паян унпа юнашар өҗе тәнә вәвәлө те өҗсрөн ютшәнманни ветерана савәнтарат кәна. Саша вара сәмрәкляха пәхмасарах хәйөн өҗсрөнчө чән-чән маттур. Җакна унән өҗ кәтартавөҗсем

те сирөплөтөҗсә. Кәҗалхи сур акирө, акә, сәмрәк механизатор 485 гектар тырә акнә, утҗи пуҗлансан – 1230 рулон утә прөсланә, паян вара вырма пөччөнөх улаҗ прөслат. Җав хуҗарах иртнө сүмәрлә кунсөнчө көр акинө хәтөрленсө ака агрегатнө юсарө.

А. Александров пөк пултарулла сәмрәкөҗсем ял хуҗсалахөнчө өҗслөнө чух тата РФ Президентчө ял хуҗсалах төлөшпө те наци прөктнө вәя көртнө самантра ял хуҗсалахөн малашләхө пурри никама та иккөлөнтөрмөҗ.

А. БЕЛОВ сән үкерчөкөҗсем.

Октябрөн 8-мөшәнчө – ЧР Патшаләх Канашөн депутатөҗсен суйлавө

В.Г. Данилов кандидатуринө регистрациленө

ЧР тәваттәмөш суйлаври Патшаләх Канашөн депутатөҗсөнө пөр мандатла суйлав округөпө суйлассипө өҗслөкөн 8 № Муркаш суйлав округөн суйлав комиссийө ЧР Патшаләх Канашөн депутатнө суйлама тәратнә **Владислав Григорьевич Данилов** кандидатуринө регистрациленө.

В.Г. Данилов 1953 султа суралнә, Муркаш районөнчи Мән Токшик ялөнчө пурәнәт. «Муркаш районөнчи төп больница» муниципалла сывләха сыхлас өҗ учреждениөн төп врачө пулса өҗслөт, кандидатпөтөм Раҗсөйри «Пөрлөхлө Раҗсөй» политика партиөн Чәваш Республикнчи регион уйрәмө тәратнә. В.Г. Данилов кандидатуринө 2006 сулхи августан 14-мөшәнчө регистрациленө.

Көр аки ытәвөҗсемпө

Ака өҗсөҗсем ирттермө вәхәм

Өпө ас тәвассә, көрхи культураҗсөнө эфир августан 15-мөшәнчө акма пуҗланә та уйах өҗслөнөччөн акса пөтөрөнө. Халө вара пачах урахла пулса пырат. Сентябрь уйахөн 10-мөшән ситсөн те хуҗсалахсөнчө көр аки өҗслөнөҗсөҗ. Никамшән та вәрттәнләх мар, вәхәтра акса хәварманни пө көрхи культураҗсөнө тымарөҗсем хөл каҗма кирлө пөк аталанса сирөплөнсө юлаймаҗсөҗ. Көрхи культураҗсөнө хөл күнөсөнчө шанса пәсәлнин сәлтәвөҗ сәкәнта кәна тесе шултәтәп. Җавәнпа та көр аки өҗсөҗсөнө вәхәтра туса ирттерөҗсөҗ.

В. ИВАНОВ.

Кашмаш ялө.

Демографиллө лару-тәру

Ырри ытларах пултәр

Августа кетөмөр. Кәҗалхи 7 уйахра вара пирөн районта 215 ача суралнә. Пөлтөр ку вәхәтра 4-ән ытларах суралнәчө. Муркаш, Москакасси ял тәрәхөсөнчө вара сөн кайахсөн сасси ытларах илтөнөт: 23-шер ача суралнә кунта. Шөл пулин те, пурнаҗсрән уйрәлакансөн йышө кәҗал пөлтөрхинчөн нумайрах: 412өн. Пөлтөр 379 сыннан кунсүлө тәтәлнәчө.

Пурәнәкан вара малаллах пәхат. Кәҗал султәләк пуҗланнәранпа 1 сөмьө ытларах суралчө. Иртнө сул сәк хуҗара 98 яшпа хөр пөрлөшнө пулсан, кәҗал 99 мәшәр сьлтәм алла ылтән сөрө тәхәнчө. Москакасси ял тәрәхөсөнчө сәк хуҗара 11, Турай ял тәрәхөсөнчө 10 туй көрлөрө.

Туй көпи тәхәннә чух сәк төлөс хамәр өмөр-өмөр упрасән туйәнәт. Җапла тумә тәрәшат кашниөх. Анчах та 38 мәшәрән сәк өмөнчө сүнчө кәҗал. Шәп сәкән чухлө сөмьө арканчө сәк хуҗара.

Мөн тесөн те, пурнаҗсрә телейлө те сүтә пултәр.

Юбилей

Саламлатпәр

Хакләран та хаклә, юратнә мәшәра, өнөне, кукамая, апана - Чуманкасси ялөнчө пурәнәкан **Зоя Поликарповна РОМАНОВА** сумла юбилей ячөпө чун-чөрөрен пуҗтайса, хисөллөсө чи әшә сәмахөҗсемпө саламлатпәр.

Эсө Чуманкасси сыхән уйрәмөнчө нумай сул тўрө кәмәлпа өҗслөсө сәпәйләхупа, хастарләхупа паләртән.

Эфир сана пурнаҗ сүлөпө утма сирөп сывләх, телейлө те такар кун-сул, сәл куҗ пөк тапакан вәй-хал сунатпәр. Сөмьөрө яланах килөшү, тулаҗ пурнаҗ пултәр. Мөн өмөтлөнни яланах пурнаҗсрән. Сөтелү сәкәр-тәвартан, көрөкү тәванусөнчөн, тус-юлташран ан тәтәлтәр. Эфир сана мухтанатпәр, эс пурришөн савәнатпәр.

Саламлаканөҗсем: мәшәрө, хөрөҗсөҗ, көрүшөҗсөҗ, мәнүкөҗсөҗ, йәмәкөҗсөҗ шәллөсөн сөмийсөҗ, хәтисөҗсөҗ тәхләчисөҗ.

Хакләран та хаклә сыннәмәра, юратнә мәшәра, аттөнө, асәттөнө, кукаҗсөнө Мән Шашкар ялөнчө пурәнәкан **Владимир Васильевич МЕРЛОВА** 55 сул тултарнә ятпа пур ыра кәмәлтан саламлатпәр. Эфир сана чун-чөрөрен юрататпәр, санпа мухтанатпәр, эс пурришөн савәнатпәр. Утас кун-сулу такар, өмөрү вәрәм, сывләху сирөп, пурнаҗсу тулаҗ пултәр.

Салампа: мәшәрө, ывәлөпө хөрө, кинө, 4 мәнүкө.

Җыраңтару-2007

Хаклә вулакансөҗ! Районти «Сөнтөрү ялавө» хаҗатә ситөс сулхи пөррөмөш сур султа илсө тәма җыраңтарма пуҗланә. Ситменнинө августан 31-мөшөҗчөн унчөнчи хаклаҗ җыраңта май пур. Апла пулсан сәмәлләхә уса кулма, район хаҗатә вәхәтра җыраңса илме тәрәшәр. Хаҗат редакцийө.

Алла сәкәр тытсан сөҗ сәкәр аса ан килтөр

Юлашки кунсөнчи сүмәрсөҗ хресченөн вырмари хөрүлөхнө чакарчөҗ. Анчах сөр өҗсөнө сәк тәхтәвара та умри өҗсөнө хәвәртрах ирттерсө үстөрнө тырәна сухатусөҗсөҗсөҗ келөтө хурас төллөвө. Җак шуҗашпах вәл сәнтәләк май панә вәхәтпа техникәна пәхса илет, көр аки шуҗашөҗсөнө хәй чөри витөр кәларат. “Волга” чикөллө явапләхлә общөствән кәҗалхи вырма төш тырәна пәрса йышши культураҗсөнө пөтөмөҗ 435 гектар сүнчөн вырса пухса көртмөҗлө. Җак өҗө хуҗсалах икө “хир карапөҗ” хуҗсәнах улаҗма пуҗтарса хурассипө тимлөҗсөҗ. Сүмәрсөҗчөн өҗсөҗ кун өҗө вуншар гектар сүнчө пурнаҗсрәма өлкөрнө те.

Эсир сән үкерчөкрө куракан Галина Петровна Архипова 5-мөш сул өнтө уй-хир бригадинө ертсө пырат. Унән өҗсөнөҗсөҗ паян уй-хирти улаҗма пуҗтарассипө, йөтөм сине пынә сөнө тырәна аласа тилөтсө ампара хурассипө малти вырәнпа.

Алла сәкәр тытсан сөҗ сәкәр аса ан килтөр тесө тимлөҗсөҗ паян “Волга” хуҗсалах өҗсөнөҗсөҗ.

А. БЕЛОВ сән үкерчөкөҗсем.

Өҗ сөҗ – 2006

РАЙОНТИ ХУҗСАЛАХСӨҗЧӨ ТӨШ ТЫРАПА ПАРСА ЙЫШШИ КУЛЬТУРАҗСӨҗЧӨ ПУХСА КӨРТӨС, КӨР АКИ ВАЛЛИ СӨР ХАТӨРЛӨС ӨҗСӨҗ МӨНЛӨ ПЫНИНӨ КАТАРТНИ

Цифрәсөн колонкисөнчө: 1. Төш тырәпа пәрса йышши культураҗсөҗчө сүлнә тата вырнә. 2. Көрхи культураҗсөҗчө акма сөр хәтөрленө (августан 15-мөшө төлнө, процентпа).

Е. Андреев яч. хис.	2	71
“Волга”	25	100
“Восток”	28	69
«Герой»	39	8
ЗАО “Агро-Урожай”	82	0
К. Иванов яч. хис.	21	52
Ильич яч. хис.	35	80
«Колос»	0	60
Ленин яч. хис.	2	73
“Лидер”	7	28
“Нива”	29	5
“Орино”	41	26
“Передовик”	11	94
“Свобода”	33	23
“Сеятель”	0	0
Суворов яч. хис.	25	76
ООО АФ “Рассвет”	19	83
ОАО АФ “Нива”	0	0
“Ударник”	23	70
“Хлебобор”	12	67
Чапаев яч. хис.	16	100
«Чемеево»	16	7
Чкалов яч. хис.	4	120
Районөпө	19	60

Районти хуҗсалахсөҗчө вырма өҗсөҗ сарәлса пыраҗсөҗ. Енерхи кун төлнө төш тырәпа пәрса йышши культураҗсөҗчө 3247 гектар сүнчө сүлнә тата вырнә. Ку вәл планпа пәхнин 19 процентчө пулат. Җав вәхәтрах Е. Андреев яч. хис., «Колос», «Сеятель» хуҗсалахсөҗчө, «Нива» агрофирмаҗра вырма өҗсөҗ халө те пуҗланман.

Көрхи культураҗсөҗчөнө тулаҗма 862 гектар сүнчөн (78 процент), ыраша 451 гектар сүнчөн (50 процент) пухса көртнө.

«Агро-Урожай», К. Иванов яч. хис., «Хлебобор» хуҗсалахсөҗчө сурхи тула, «Волга», «Герой», Ильич яч. хис., «Чемеево» хуҗсалахсөҗчө пәрса сәпса төшөленө.

Улаҗма 1371 гектар сүнчөн (вырса сәпнин 43 процентчө) пухса тирпейленө. «Восток», «Свобода» хуҗсалахсөҗчө ку өҗө аван йөркелөнө.

Вильяҗсөҗчө валли апат хәтөрлөс өҗсөҗ пыраҗсөҗ. Енерхи кун төлнө нумай сул үсөкөн кураксөнө 10442 гектар сүнчө (95 процент), пөр сул үсөкөн кураксөнө 1358 гектар сүнчө (77 процент) сүлнә. Утә планпа пәхнин 69 процентчө чухлө (8758 тонна), сөнаҗ 95 процент (23946 тонна), силос 54 процент (11331 тонна) хәтөрленө.

Камән сәвәм пыҗакрах?

РАЙОНТИ ХУҗСАЛАХСӨҗЧӨ КАҗАЛХИ АВГУСТАН 14-МӨШӨҗЧӨ КАШНИ ӨНӨРӨҗ СӨТ ВАТАМРАН МӨН ЧУХЛӨ СУСА ИЛНИНӨ КАТАРТНИ

Цифрәсөн колонкисөнчө: 1. Кашни өнө пуснө сөт сунә. 2. Иртнө сүлхи сәв вәхәтра сунә (килогрампа).

Е. Андреев яч. хис.	9,2	8,8
«Волга»	11,0	18,5
«Восток»	10,9	10,2
«Герой»	15,7	10,7
К. Иванов яч. хис.	7,7	7,1
Ильич яч. хис.	13,1	11,4
Ленин яч. хис.	10,8	10,5
«Лидер»	16,8	17,7
«Нива»	12,4	13,5
«Орино»	10,4	13,2
«Передовик»	9,4	10,3
«Свобода»	12,8	12,6
«Сеятель»	6,0	7,0
Суворов яч. хис.	12,8	12,3
ООО АФ “Рассвет”	9,7	10,9
«Ударник»	13,6	14,2
«Хлебобор»	9,8	8,5
Чапаев яч. хис.	8,6	8,6
«Чемеево»	12,6	8,8
Чкалов яч. хис.	11,8	8,6
КФХ Михайлов А.Н.	10,0	9,2
Районөпө	11,6	11,1